

Współpraca pozafinansowa m.st. Warszawy i organizacji pozarządowych

Dobre praktyki

Magda Dobranowska-Wittels
Stowarzyszenie Klon/Jawor, SCWO

© Stowarzyszenie Klon/Jawor

Przedruk lub przenoszenie całości lub części tej publikacji na inne nośniki możliwe wyłącznie za zgodą właściciela praw autorskich.

AUTOR, REDAKCJA

Magda Dobranowska-Wittels

Magda Dobranowska-Wittels – dziennikarka i redaktorka portalu organizacji pozarządowych ngo.pl.
Od 2018 r. redaktorka prowadząca serwis warszawa.ngo.pl

SKŁAD:

Wiktoria Mirska

WYDAWCA

stowarzyszenie
klon / jawor

Stowarzyszenie Klon/Jawor

ul. Szpitalna 5/5, 00-031 Warszawa

Autorka i wydawca dziękują urzędnikom i urzędniczkom Urzędu m.st. Warszawy, Centrum Komunikacji Społecznej oraz Ewie Kolankiewicz, Pełnomocniczce Prezydenta m.st. Warszawy do spraw współpracy z organizacjami pozarządowymi za współpracę i konsultacje przy powstawaniu publikacji.

Publikacja powstała w ramach Stołecznego Centrum Wspierania Organizacji Pozarządowych (SCWO) – bezpłatnego systemu wsparcia dla organizacji prowadzących działania na rzecz mieszkanek i mieszkańców Warszawy, współfinansowanego przez m.st. Warszawę.

**Stołeczne Centrum
Wspierania Organizacji
Pozarządowych**

projekt współfinansuje
miasto stołeczne
Warszawa

Warszawa 2023

Spis treści

WSTĘP	5
WSPÓŁPRACA POZAFINANSOWA W DZIAŁANIU. PRZYKŁADY	7
NA RZECZ ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH	7
NA RZECZ DZIECI	11
NA RZECZ WOLONTARIATU	17
NA RZECZ PRZYRODY	21
NA RZECZ SPORTU	26
NA RZECZ SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ	31
NA RZECZ POWSTAŃCÓW	36
NA RZECZ ZDROWIA	38

Naszą publikację kierujemy do szerokiego grona odbiorców i odbiorczyń. Ze względów praktycznych – w celu uproszczenia komunikacji – zdecydowaliśmy się jednak, zgodnie z uzusem językowym, stosować w liczbie mnogiej wersję męskoosobową „przedstawiciele”. Nie chcemy, by decyzja ta została odczytana jako pomijanie czy niedocenywanie roli kobiet w działaniach organizacji. Jesteśmy jednak przekonani, że konsekwentne stosowanie podwójnych form w całym poradniku utrudniłoby jego odbiór.

WSTĘP

Współpraca Urzędu m.st. Warszawy i organizacji pozarządowych realizowana jest w dwóch formach: finansowej i pozafinansowej. Obie formy opisane są zarówno w wieloletnim Programie Rozwoju Współpracy (obecnie obowiązujący do 2025 r.), jak i w przyjmowanym co roku Programie współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Współpraca finansowa polega przede wszystkim na zleceniu (w formie powierzenia lub wsparcia) przez biura lub dzielnice m.st. Warszawy zadań publicznych do realizacji organizacjom pozarządowym, jednak nie tylko. Ta forma współpracy obejmuje także oddawanie organizacjom w najem na preferencyjnych warunkach lokali użytkowych należących do Miasta, dzierżawę na preferencyjnych warunkach nieruchomości należących do Miasta oraz udzielanie poręczeń organizacjom pozarządowym starającym się o przyznanie kredytu lub pożyczki na realizację zadań publicznych skierowanych do mieszkańców.

W niniejszej publikacji skupiamy się na **pozafinansowych formach współpracy**, czyli na tych wspólnych działaniach przedstawicieli organizacji pozarządowych oraz Urzędu m.st. Warszawy i miejskich instytucji, w których nie mamy do czynienia z bezpośrednim przepływem pieniędzy. Pokażemy, na przykładach, w jaki sposób organizacje i Miasto wspierają się nawzajem w realizacji inicjatyw służących dobru mieszkanki i mieszkańców Warszawy oraz rozwojowi naszego miasta.

W rocznych programach współpracy m.st. Warszawy i organizacji pozarządowych wymieniony jest szereg możliwych formy współpracy pozafinansowej. W publikacji, którą oddajemy w Wasze ręce opisane zostały wybrane z nich: przykłady dobrych praktyk. Nie jest to zatem kompleksowy obraz współpracy pozafinansowej m.st. Warszawy

i organizacji pozarządowych (ze wszystkimi jej uwarunkowaniami, blaskami i cieniami). Liczymy jednak, że zebrane tutaj przykłady zainspirują zarówno przedstawicieli organizacji pozarządowych, jak i Urzędu m.st. Warszawy do korzystania z tych sprawdzonych, jak i mniej popularnych możliwości współpracy.

Formy współpracy pozafinansowej (na podstawie Programu współpracy m.st. Warszawy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie):

- zasięganie opinii ciał dialogu,
- współpraca przy tworzeniu dokumentów strategicznych,
- udział w pracach zespołów wspólnych,
- partnerstwa,
- inicjatywa lokalna,
- wsparcie techniczne, szkoleniowe i informacyjne,
- wolontariat,
- nagrody,
- patronaty honorowe,
- kontakty z innymi miastami, instytucjami, organizacjami.

WSPÓŁPRACA POZAFINANSOWA W DZIAŁANIU. PRZYKŁADY

NA RZECZ ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH

Współpraca pozafinansowa Urzędu m.st. Warszawy z organizacjami pozarządowymi dotyczy tych działań, w których nie dochodzi do transferów finansowych między stronami. Nie oznacza to jednak, że kwestie finansowe są tutaj zupełnie pomijane, ponieważ – nierzadko – od tego, co dzieje się we współpracy pozafinansowej i jak ona przebiega zależy to, jak kształtuje się współpraca finansowa Urzędu m.st. Warszawy i organizacji pozarządowych.

Organizacje, których cele statutowe pokrywają się z zadaniami gminy, siłą rzeczy liczą na dofinansowanie.

Natomiast, jaka ma być procedura otrzymania tych środków, jak wysokie mają być dotacje, kto może na nie liczyć – to podlega współpracy pozafinansowej.

Od współpracy pozafinansowej, od dialogu z urzędnikami zależy jakość współpracy finansowej.

Zbigniew Wejcman – ekspert ds. organizacji pozarządowych,
Stowarzyszenie BORIS

Dialog między organizacjami pozarządowymi a Urzędem m.st Warszawy odbywa się poprzez system ciał dialogu społecznego. To właśnie szczególnie w tych ciałach – branżowych i dzielnicowych komisjach dialogu społecznego – ma miejsce (zapisane w rocznych programach współpracy Miasta z organizacjami) **zasięgnięcie opinii oraz współpraca przy tworzeniu dokumentów strategicznych.**

O tym, jak i jakie ciała dialogu społecznego działają w Warszawie, przeczytasz w innej publikacji SCWO: Organizacje pozarządowe w dialogu z Miastem System dialogu społecznego w Warszawie

Jednym z ważniejszych zadań i przywilejów komisji dialogu społecznego jest m.in. opiniowanie projektów ogłoszeń otwartych konkursów ofert na realizację zadań publicznych. Przed ogłoszeniem konkursów biura i dzielnice, które mają zamiar powierzyć organizacjom realizację zadań publicznych konsultują poszczególne zapisy ogłoszenia z przedstawicielami organizacji pozarządowych skupionych w danej branżowej (czyli działającej przy biurze) lub dzielnicowej (czyli działającej przy określonym urzędzie dzielnicy) komisji dialogu społecznego. Organizacje mają wtedy okazję nie tylko wyrazić swoje zdanie na temat omawianych zapisów, ale przede wszystkim – kierując się swoimi doświadczeniami – rekomendować, jakie zadania będą finansowane z pieniędzy publicznych, według jakich kryteriów będą oceniane oferty, a także, co będzie brane pod uwagę przy rozliczaniu realizacji zadania.

W ten sposób – pozafinansowy – wpływają na dysponowanie miejskim budżetem, kształtują pewne zasady rządzące współpracą finansową, rekomendują rozwiązania ważne dla wielu organizacji pozarządowych oraz dla mieszkanki i mieszkańców stolicy.

Komisje dialogu społecznego angażowane są nie tylko do opiniowania ogłoszeń konkursowych, ale także do wypracowania bardziej strategicznych rozwiązań, dotyczących współpracy Miasta i organizacji lub polityk publicznych, realizowanych przez Urząd m.st. Warszawy.

Niosącą ważne konsekwencje dla codziennego działania organizacji była współpraca urzędników i organizacji pozarządowych podejmowana przy okazji wprowadzania do warszawskiej procedury konkursowej zapisów o rozliczeniu realizacji zadań publicznych poprzez rezultaty. Nowe zasady

określania rezultatów działań organizacji i ich rozliczenia (wprowadzone w 2019 r.) zbiegły się z wyzwaniami związanymi z realizacją zadań publicznych w warunkach epidemii COVID-19. Przysporzyło to sporo problemów, zarówno organizacjom, jak i urzędnikom. Wspólny namysł, szkolenia i ustalenie reguł postępowania – to był najlepszy sposób, aby ten trudny moment przejść możliwie bezpiecznie dla wszystkich aktorów.

Wprowadzenie nowej procedury konkursowej zbiegło się z wyzwaniami związanymi z pandemią. To utrudniło wspólne przejście przez tę zmianę: uniemożliwiało lub znacznie ograniczyło możliwości różnych działań edukacyjno-szkoleniowych dla urzędników i dla organizacji.

Wydział, którym kieruję współpracuje z organizacjami zajmującymi się przeciwdziałaniem przemocy, profilaktyką i rozwiązywaniem problemów z uzależnieniami, aktywizacją seniorów, przeciwdziałaniem wykluczeniu społecznemu. (...) Udało się, wspólnymi siłami, analizując składane oferty i sprawozdania, doprowadzić do tego, że organizacje już wiedzą, jak te rezultaty zapisać, aby dało się je rozliczyć (...).

Już na etapie prac nad ogłoszeniami konkursowymi razem z przedstawicielami organizacji w Dzielnicowej Komisji Dialogu Społecznego dyskutowaliśmy o tym, jakie to mogą być rezultaty. A potem – już bardziej szczegółowo – przygotowując umowę z każdą organizacją były te zapisy precyzowane. I podczas kolejnych aktualizacji umów.

Marcin Czempiński – naczelnik Wydziału Spraw Społecznych i Świadczeń dla Dzielnicy Ursynów m.st. Warszawy

Mądre wydatkowanie środków publicznych jest główną troską samorządu. Ważną częścią tego jest namysł nad przeznaczaniem określonych kwot

na realizację (także przez organizacje pozarządowe) zadań publicznych w różnych dziedzinach miejskiego życia.

Istotne jest, czy i ile pieniędzy na dany „temat” zostanie zagwarantowanych w miejskim budżecie (tutaj swoją rolę **opiniodawczą** realizuje Warszawska Rada Działalności Pożytku Publicznego), ale równie ważne jest, w jaki sposób te środki zostaną „zagospodarowane” przez organizacje. Innymi słowy: jakie oferty trafią do komisji konkursowych.

Zarówno Miastu, jak i organizacjom pozarządowym zależy, aby były one jak najlepsze i odpowiadające na potrzeby mieszkanki i mieszkańców Warszawy. Jest to możliwe także dzięki współpracy pozafinansowej. Ofertę **szkoleń, konsultacji i seminariów** ma dla organizacji Stołeczne Centrum Wspierania Organizacji Pozarządowych (SCWO) – finansowane przez Miasto i prowadzone przez konsorcjum czterech organizacji wspierających. Stowarzyszenia i fundacje korzystają z tej oferty bezpłatnie. SCWO doradza nie tylko w sprawach związanych ze składaniem ofert w konkursach, ale także w tych dotyczących zarządzania organizacją i jej codziennej działalności (w problemach prawnych, księgowych, związanych z pracą zespołu itp).

Ważnym elementem współpracy pozafinansowej jest również docenienie i podziękowanie za wysiłki podejmowane na rzecz lepszego życia mieszkanki i mieszkańców stolicy.

W 2010 roku Urząd m.st. Warszawy zainaugurował **konkurs na najlepszą warszawską inicjatywę pozarządową S3KTOR**. Poprzez ten konkurs Urząd podkreśla rolę całego stołecznego trzeciego sektora jako kluczowego partnera w działaniach na rzecz rozwoju miasta i poprawy jakości życia mieszkańców, promuje i wzmacnia warszawskie stowarzyszenia i fundacje oraz inspiruje i pomaga w budowaniu partnerstw.

W ciągu trzynastu edycji konkursu (od 2010 do 2023 roku) od warszawskich organizacji wpłynęło ponad 1,4 tys. zgłoszeń i zostało wybranych ponad 100 laureatów.

NA RZECZ DZIECI

Stołeczne fundacje i stowarzyszenia najczęściej zajmują się edukacją i wychowaniem. Wiele z nich prowadzi działania na rzecz dzieci, z dziećmi lub dla dzieci. Współpracują przy tym z różnymi instytucjami miejskimi, np. biurami lub dzielnicowymi wydziałami Urzędu m.st. Warszawy, szkołami. Współpraca ta ma także charakter pozafinansowy.

Organizacje pozarządowe podejmują współpracę z Miastem zarówno przy wprowadzaniu systemowych zmian do prowadzonych przez samorząd działań na rzecz dzieci, jak i w organizacji pojedynczych wydarzeniach kierowanych do młodych mieszkańców stolicy.

Przykładem zmian **systemowych** wprowadzonych w Warszawie we współpracy z organizacją pozarządową są standardy ochrony dzieci w miejskich żłobkach. Stało się to dzięki współpracy Biura Pomocy i Projektów Społecznych z Fundacją Dajemy Dzieciom Siłę.

Ponad cztery lata temu Warszawa wprowadziła darmową opiekę żłobkową. Z tej formy miejskiego wsparcia skorzystało do tej pory kilkadziesiąt tysięcy małych warszawiaków. Jednym z wyzwań było zapewnienie dzieciom bezpieczeństwa w placówkach. Tutaj z pomocą przyszła Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę.

Fundacja od ponad 15 lat działa na rzecz wprowadzania standardów ochrony dzieci w różnych instytucjach, w których dorośli pracują z małymi i młodymi ludźmi. Wspiera w tych procesach szkoły, placówki opiekuńczo-wychowawcze, przedszkola, a także żłobki. W Warszawie organizacja przekonała władze miasta, że warto zadbać o to, aby publiczne żłobki przyjęły jeden wypracowany standard.

Prace rozpoczęły się od powołania grupy roboczej. W jej skład weszły przedstawicielki fundacji, urzędnicy Biura Pomocy i Projektów Społecznych oraz pracownicy i pracownice Zespołu Żłobków

m.st. Warszawy. Grupa miała za zadanie dostosowanie wzorcowych standardów, wypracowanych przez fundację, do rzeczywistych warunków działania stołecznych żłobków.

– Dużo dyskutowaliśmy podczas naszych spotkań – wspomina Renata Szredzińska z Fundacji Dajemy Dzieciom Siłę. – Chodziło o znalezienie jak najbardziej adekwatnych słów i sformułowań, by zapisać dokładnie to, na czym nam zależało.

Dotyczyło to na przykład dotyku. Wiadomo, że „ciocia” w żłobku musi dotykać dziecko. Czy w standardzie zapisać, że dopuszczalny jest tylko dotyk związany z czynnościami higienicznymi i nic ponadto? To by znaczyło, że maluch nie może liczyć na przytulenie, gdy płacze. Należało zatem zapisać w sposób zrozumiały i nie podlegający interpretacjom, że niedopuszczalny jest dotyk o charakterze przemocowym i seksualnym. Podobnych dylematów grupa robocza musiała rozstrzygnąć dużo więcej.

Kolejnym krokiem we wprowadzaniu standardów były szkolenia dla pracowników i pracowniczek żłobków. Szkolenia – już w ramach miejskiej dotacji – także przeprowadziła Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę. Uczestniczyli w nich pracownicy żłobków, przede wszystkim kierowniczkę placówek oraz psycholożki. Po cyklu szkoleń mieli oni za zadanie opracowanie standardów dla swoich placówek. Te znowu były opiniowane przez grupę roboczą.

W ten sposób wszystkie miejskie żłobki publiczne wprowadziły u siebie wspólne zasady ochrony dzieci. Obecnie standardy obejmują także opiekunkiienne.

Na tym współpraca Biura Pomocy i Projektów Społecznych z Fundacją Dajemy Dzieciom Siłę się nie zakończyła, gdyż standardy podlegają co dwa lata ewaluacji. Fundacja wspiera Miasto w tym procesie.

Dla wielu stołecznych organizacji pozarządowych szkoły są ważnymi partnerami ich działań. Ostatnie lata były prawdziwym sprawdzianem tej współpracy. W Warszawie wypracowano jednak mocne podstawy dobrych relacji między organizacjami a stołeczną oświatą. Nad relacjami tymi czuwają organizacje skupione w Branżowej Komisji Dialogu Społecznego przy Biurze Edukacji Urzędu m.st. Warszawy.

Różne doświadczenia, wynikające z kontaktów ze szkołami, uczniami, uczennicami i ich rodzicami skłoniły organizacje skupione w BKDS ds. edukacji między innymi do przygotowania programu edukacyjnego, poprzez który mieszkańcy i mieszkanki Warszawy zyskaliby większą wiedzę o tym, czym są organizacje pozarządowe i jak działają.

W ten sposób powstał „Pozarządownik szkolny” – projekt, zakładający prowadzenie przez przedstawicieli organizacji pozarządowych w szkołach ponadpodstawowych, w ramach lekcji WOS-u zajęć, w czasie których młodzi ludzie mogli się zapoznać z różnymi formami działalności pozarządowej, rolami, jakie spełniają organizacje i poznać konkretne przykłady. „Pozarządownik szkolny” została później przekazany jednej z organizacji do realizacji w ramach otwartego konkursu ofert, jednak koncepcja i założenia tego programu zostały wypracowane wspólnie w BKDS-ie przez organizacje oraz osoby pracujące w Biurze Edukacji.

Organizacje i urzędnicy wypracowali jeszcze jeden **sposób na wspólną, merytoryczną pracę nad dokumentami** powstającymi w Biurze ds. Edukacji. Od 2017 roku przedstawiciele prezydium BKDS wraz z urzędnikami i urzędniczkami uczestniczą w Pozarządowych Sejmikach Edukacyjnych. Są to, odbywające się co rok (z przerwą związaną z pandemią covid), wyjazdowe narady.

Podczas nich przedstawiciele organizacji oraz Biura Edukacji pracują nad wzajemnymi relacjami, ale także nad konkretnymi rozwiązaniami i dokumentami. W 2022 r. rozmawiano między innymi o sytuacji w szkołach po pandemii, zagrożeniach związanych z projektami zmian w prawie oświatowym, a także omawiano zmiany założeń w programie dotacyjnym. W 2023 r. z kolei tematem rozmów była sytuacja uczniów i uczennic, którzy przyjechali do Warszawy z Ukrainy i innych krajów, a także planowane zmiany w kontroli realizacji dotacji. Podczas jednego z takich wyjazdów pracowano także nad Polityką edukacyjną m.st. Warszawy.

Współpraca ze szkołami to jednak przede wszystkim bezpośrednie kontakty. Tam, gdzie organizacje pozarządowe dały się poznać jako solidny i godny zaufania partner, wspólne działania są prowadzone bez względu na warunki zewnętrzne.

Przykładem organizacji, która bardzo aktywnie działa na rzecz młodych mieszkańców swojej dzielnicy i ma w tym wsparcie miejskich instytucji, w tym dzielnicowych szkół, jest Fundacja Dzieci Rodzice Szkoła z Ursynowa.

Fundacja Dzieci Rodzice Szkoła powstała w 2018 roku. Założyli ją rodzice uczniów i uczennic Szkoły Podstawowej nr 340 z Ursynowa, którzy wcześniej aktywnie działali w tamtejszej Radzie Rodziców. Relacje nawiązane podczas pracy w Radzie Rodziców są podstawą współpracy Fundacji z jej „macierzystą” szkołą. Obie instytucje wzajemnie się wspierają.

Młoda fundacja, zanim znalazła swoją siedzibę, nieodpłatnie korzystała z sali udostępnionej przez dyrekcję na terenie szkoły. Z kolei Szkolny Klub Wolontariatu – dzięki aktywności zaprzyjaźnionej organizacji – oferuje swoim uczniom atrakcyjne formy zaangażowania

społecznego. Jest to szczególnie ważne dla tych dziewcząt i chłopców, którzy zbierają „punkty” za wolontariat na świadectwie.

Organizacja i szkoła mają na swoim koncie wiele wspólnych imprez, w tym m.in. duże akcje charytatywne. Pierwsza z nich zaczęła się od apelu Naczelniczki Wydziału Edukacji dla Dzielnicy Ursynów. Zwróciła się ona do ursynowskich szkół z prośbą o wsparcie rodziców 9-letniego mieszkańca dzielnicy, u którego wykryto nieoperacyjnego guza mózgu. Największe szanse na poprawę stanu zdrowia chłopca dawało kosztowne leczenie za granicą. Na apel odpowiedziała m.in. dyrektorka SP 340. Podjęła się zorganizowania wydarzenia, podczas którego miały być zbierane pieniądze na leczenie dziecka. Do współpracy zaprosiła Fundację Dzieci Rodzice Szkoła.

Przygotowania do imprezy trwały dwa miesiące. Szkoła i fundacja podzieliły się zadaniami. Szkoła zaangażowała do pomocy dzieci i młodzież ze Szkolnego Koła Wolontariatu, docierała z informacjami do społeczności szkolnej, rodziców uczniów i uczennic oraz sąsiadów placówki.

Fundacja uruchomiła swoje kontakty: darczyńców biznesowych, inne ursynowskie organizacje pozarządowe. Odpowiadała także za przeprowadzenie zbiórki publicznej.

Efektem tej współpracy był wielki festyn, który odbył się w marcu 2020 r. w SP 340. Wzięło w nim udział prawie 2500 uczestników, zaangażowało się ponad 30 placówek edukacyjnych i około 200 wolontariuszy. A na leczenie chłopca zebrano ponad 124 tys. zł.

Doświadczenia zdobyte w czasie tego wydarzenia szkoła i fundacja wykorzystały przy organizacji kolejnego festynu charytatywnego: tym razem zbierano środki na pomoc dla nauczyciela wychowania fizycznego z SP 340, który uległ wypadkowi i potrzebował pieniędzy na pokrycie kosztów rehabilitacji.

Szkoła i fundacja – we współpracy z Fundacją Międzynarodowy Ruch Latających Plecaczków / Flying Bag – zorganizowały także Międzynarodowy Dzień Plecaka. W konferencji, która z tej okazji odbyła się w październiku 2019 r. w SP 340, wzięło udział około 400 osób: dorosłych oraz dzieci w wieku przedszkolnym i szkolnym. Obecni byli także Burmistrz Dzielnicy Ursynów, przedstawiciele Kulczyk Foundation, Biura Rzecznika Praw Obywatelskich, Kapituły Orderu Uśmiechu, Instytutu Praw Dziecka im. Janusza Korczaka, a także reprezentanci zagranicznych placówek dyplomatycznych w Polsce. Podczas konferencji uczestnicy i uczestniczki rozmawiali między innymi o tym w jak różnorodny sposób dzieci w na całym świecie pobierają naukę i z jakimi problemami się borykają.

Dzieci i młodzież zaangażowane w Szkolne Koło Wolontariatu w SP 340 często biorą udział w wydarzeniach inicjowanych przez Fundację Dzieci Rodzice Szkoła. Tak było m.in. podczas Operacji Czysta Rzeka wiosną 2023 r. Podczas tej akcji, organizowanej razem z Miejscem Aktywności Lokalnej Kajakowa i Stowarzyszeniem Zielony Ursynów, nauczyciele i uczniowie szkoły przy ul. Lokajskiego wraz z rodzicami, przyjaciółmi i sąsiadami sprzątały Ursynów. Urząd Dzielnicy Ursynów m. st. Warszawy zapewnił worki na śmieci, rękawiczki, drobne upominki dla uczestników oraz odbiór pozbieranych śmieci. Ponad 200 osób w ciepłe, sobotnie przedpołudnie uprzątnęło teren Parku przy Bażantarni oraz okolicę szkoły. Zebrano blisko dwie tony śmieci.

NA RZECZ WOLONTARIATU

Solą działalności organizacji społecznych są wolontariusze. M.st. Warszawa aktywnie wspiera organizacje pozarządowe nie tylko w tym, aby osoby chętne pomagać trafiały do stołecznych stowarzyszeń i fundacji, ale także w tym, aby organizacje umiały mądrze z wolontariuszami i wolontariuszkami współpracować.

W 2016 roku m.st. Warszawa przejęło od Fundacji Pracownia Badań i Innowacji Społecznych „Stocznia” prowadzenie serwisu łączącego organizacje poszukujące wolontariuszy z osobami chętnymi, aby się zaangażować w działania na rzecz organizacji społecznych czy swoich społeczności. Od tego czasu systematycznie trwały prace nad tym, aby portal stał się fundamentem miejskiego programu wspierania wolontariatu w Warszawie. Fundament ten opiera się na **informacji i szkoleniach**.

Z portalu ochotnicy.waw.pl korzysta rocznie około 160 tys. użytkowników i użytkowniczek. Codziennie dostępnych jest tam 70-100 ogłoszeń, z których większość pochodzi od stołecznych organizacji pozarządowych. Portal jest administrowany przez Centrum Komunikacji Społecznej Urzędu m.st. Warszawy.

Stołeczne organizacje zamieszczają w portalu bezpłatnie ogłoszenia o poszukiwaniu wolontariuszy i wolontariuszek do różnorodnych miejskich działań. A mieszkańcy i mieszkanki Warszawy poszukują tu ofert, aby móc się zaangażować.

Jeśli ogłoszenie jest poprawnie wypełnione i odpowiednio wcześniej zamieszczone, a oferta dobrze opisana, to gwarantujemy, że znajdą się chętni na dany wolontariat.

Antoni Morawski – kierownik projektu Ochoćnicy warszawscy

Organizacją, która często zamieszcza ogłoszenia w portalu ochotnicy.waw.pl jest warszawski oddział Stowarzyszenia Mary i Max.

Stowarzyszenie prowadzi innowacyjny program wspierający dla osób w spektrum autyzmu i z zespołem Aspergera: pomagają swoim podopiecznym w nawiązywaniu kontaktów z rówieśnikami poprzez wolontariat koleżeński.

Stowarzyszenie regularnie zamieszcza w portalu ogłoszenia o naborze kandydatów i kandydatek, którzy chcieliby spędzać czas razem z uczestnikami i uczestniczkami programu.

– Przy każdej rekrutacji zgłasza się do nas bardzo dużo osób, które o naszych działaniach i naborze dowiadują się właśnie z portalu ochotnicy.waw.pl. Wiemy to, bo pytamy skąd do nas trafili – mówi Iza Pawłowska, pracowniczka terenowa stowarzyszenia w Warszawie.

W pozyskiwaniu wolontariuszy poprzez portal bardzo ważne jest odpowiednie sformułowanie ogłoszenia – aby znalazły się w nim wszystkie informacje, które mogą być ważne dla osób zainteresowanych takim rodzajem wolontariatu i potrzebne do podjęcia decyzji o zgłoszeniu się. Administratorzy portalu chętnie udzielają wskazówek przy redagowaniu ogłoszeń. Stowarzyszenie Mary i Max na początku korzystało z tych podpowiedzi, ale obecnie ma już wypracowaną swoją formułę ogłoszenia.

– Jesteśmy nawet wyróżniani przez administratorów za te ogłoszenia, ale nadal możemy liczyć na ich wsparcie, gdy nam się zdarzy np. zaznaczyć złą datę – dodaje Iza Pawłowska.

Miasto odpowiada za bezpieczeństwo danych, utrzymanie portalu, jego promocję oraz rozwój. W przyszłości portal ma się wzbogacić o funkcjonalności, które dadzą koordynatorom narzędzia do zarządzania wolontariatem w swoich organizacjach.

Jednak miejski program wspierania wolontariatu to nie tylko portal z ogłoszeniami. Miasto oferuje także **szkolenia**. Jest to oferta skierowana zarówno do organizacji, jak i do wolontariuszy.

Organizacje mają do wyboru paletę szkoleń podstawowych i specjalistycznych. Szkolenia prowadzone są przez Stowarzyszenie Centrum Wolontariatu i Fundację Growspace, a ich adresatami są przede wszystkim osoby koordynujące wolontariat w danej organizacji lub przygotowujące się do tego zadania.

Szkolenia są „szyte” pod organizacje i instytucje. Regularnie badane są ich potrzeby. Mamy stałe tematy, ale reagujemy też na pojawiające się szczególne potrzeby. Cyklicznie organizowane są szkolenia np. z pierwszej pomocy medycznej, wystąpień publicznych, animacji młodzieży i dzieci. Organizowaliśmy także bardzo specjalistyczne kursy dla wychowawców kolonijnych czy wychowawców wypoczynku dzieci i młodzieży.

Antoni Morawski – kierownik projektu Ochotnicy warszawscy

Szkolenia, oprócz niewątpliwego waloru merytorycznego, mają także dodatkową wartość – integrują środowisko warszawskiego wolontariatu: zarówno organizatorów wolontariatu (koordynatorów w organizacjach), jak i samych wolontariuszy.

Ci ostatni mogą także korzystać z oferty przygotowanej specjalnie dla nich, np. ze wsparcia psychologicznego, szczególnie potrzebnego wolontariuszom, którzy zajmują się pomocą osobom starszym, czy z niepełnosprawnościami.

Z możliwości, jakie daje portal ochotnicy.waw.pl korzysta, działająca w Warszawie, Armia Zbawienia. Armia potrzebuje wolontariuszy do dwóch rodzajów swojej działalności: do punktu pomocy oraz do świetlicy. W punkcie zawsze jest potrzebna pomoc przy przyjmowaniu i wydawaniu darów: ubrań i żywności. W świetlicy

wolontariusze pracują z dziećmi: odrabiają z nimi lekcje i organizują zajęcia w wolnym czasie.

– Ostatnio poszukiwaliśmy także wolontariuszy na kolonie. Poprzez portal zgłosiło się do nas kilka bardzo ciekawych osób, które były w stanie zaproponować dzieciom zajęcia sportowe – mówi Oleg Samoilenko z Armii Zbawienia.

Zarówno koordynatorzy wolontariatu w organizacji, jak i wolontariusze korzystają również ze szkoleń oferowanych przez portal.

– Mniej więcej raz na kwartał dostajemy informacje o szkoleniach planowanych przez Ochotników i możemy się zgłaszać na te, które nas interesują – mówi Oleg Samoilenko. – Wolontariusze mogą się zgłaszać sami, podają tylko z jaką organizacją współpracują. Czasem, gdy widzę, że szkolenia dotyczą tematów, które mogą zaciekawić naszych wolontariuszy, podsyłam im te zaproszenia.

Wolontariusze współpracujący z Armią Zbawienia korzystali m.in. ze szkoleń z asertywności, o pracy zespołowej, czy o pozyskiwaniu funduszy. Zdaniem Olega tematy poruszane podczas szkoleń są ważne i dobrze dobrane do potrzeb organizacji, a prowadzący – profesjonalni i świetnie przygotowani.

Jest też czas na **docenianie**. To dzieje się podczas miejskiej Gali Wolontariatu, w grudniu, gdy obchodzony jest Dzień Wolontariusza.

Początkowo takie uroczystości odbywały się w niektórych dzielnicach Warszawy. W 2022 r. zorganizowano pierwszą imprezę ogólnomiejską. Wzięli w niej udział ochotnicy z wielu miejskich instytucji oraz organizacji pozarządowych. Celem wydarzenia jest docenienie i wyróżnienie mieszkańców i mieszkańek Warszawy za ich zaangażowanie w wolontariat, tak cenny szczególnie w ostatnich latach kryzysu wywołanego pandemią COVID-19 i wojną w Ukrainie.

NA RZECZ PRZYRODY

Warszawskie organizacje pozarządowe chętnie angażują się w działania, które sprawiają, że Warszawa staje się miastem zielonym oraz przyjaznym zwierzętom. Mogą tutaj liczyć na pomoc i współpracę ze strony Zarządu Zieleni m.st. Warszawy i podległych mu jednostek, jak na przykład Pawilon Edukacyjny Kamień.

Pawilon Edukacyjny Kamień to główny punkt edukacji ekologicznej Zarządu Zieleni m.st. Warszawy i nowe centrum Dzielnicy Wiśła.

Kamień wspiera zielone inicjatywy mieszkańców, współpracuje z ośrodkami naukowymi oraz z organizacjami pozarządowymi. Jedyny warunek, aby potencjalna współpraca stała się rzeczywistością to tematyka: działania podejmowane w Kamieniu muszą być powiązane z zielenią, ekologią i ochroną środowiska.

Kamień funkcjonuje jak Miejsce Aktywności Lokalnej: przedstawiciele organizacji pozarządowych mogą tu przyjść i skorzystać z oferty przygotowanej przez zespół Pawilonu lub zaproponować swoje działania. Instytucja nie tylko wspiera takie działania **merytorycznie**, ale także technicznie – **udostępniając swoją przestrzeń**. Mogą z tego korzystać pozarządowi organizatorzy wydarzeń otwartych dla wszystkich mieszkańców i mieszkank stolicy, jak i przeznaczonych dla określonych grup.

Jesteśmy otwarci na współpracę. Dla nas to także możliwość wypełnienia oferty programowej naszej instytucji.

Stefan Bobrowski – Zarząd Zieleni

Zarząd Zieleni współpracuje z organizacjami na podstawie każdorazowo podpisywanych **porozumień**. Chociaż formalnie nie są to umowy o partnerstwie, jednak nierzadko kontakty i relacje w ten sposób nawiązywane trwają wiele lat i przynoszą Miastu i organizacjom konkretne

korzyści: Warszawa zyskuje nowe, atrakcyjne zielone miejsca, a organizacje – realizują swoją misję.

Jednym z bardziej spektakularnych owoców takiej współpracy jest np. Sakura Park, zainicjowany przez Fundację Sakura.

Sakura Park to część parku Pole Mokotowskie. Znajduje się w obrębie ulic Żwirki i Wigury, Rostafińskich oraz Rokitnickiej.

Fundacja Sakura zajmuje się głównie nauczaniem języka japońskiego. To, co zarobi na kursach językowych, wydaje na rozwój organizacji. Nadwyżki postanowiła przeznaczyć na nasadzenia wiśni japońskich (sakura) w Warszawie.

Przez około rok założyciel fundacji, Błażej Babik wraz ze współpracownikami szukał w Warszawie miejsca, gdzie można by takie drzewka posadzić. Nie było to łatwe, ponieważ fundacja chciała sprowadzić i zasadzić od razu więcej roślin.

W końcu zgłosili się do Zarządu Oczyszczania Miasta (ZOM), które wówczas (w 2008 r.) zajmowało się także miejską zielenią. Trwały wtedy prace w nowej części parku Pole Mokotowskie – planowano nowe ścieżki i nasadzenia. Fundacja zawarła z Zarządem porozumienie, na mocy którego w Parku można było posadzić 18 drzewek.

Pierwsze sadzonki wiśni japońskiej zostały zasadzone na Polu Mokotowskim 7 czerwca 2009 roku. Pracę tę wykonali głównie uczniowie i uczennice uczęszczający na lekcje japońskiego do fundacji, ale nadzór nad nimi sprawowali pracownicy i pracowniczki ówczesnego ZOM, którzy specjalnie na potrzeby zakładania Sakura Parku zdobyli wiedzę o tym, jakie warunki są potrzebne do nasadzeń wiśni japońskiej oraz jak należy pielęgnować sadzonki. To właśnie oni na co dzień opiekują się drzewkami – dbają o regularne podlewanie roślin, o ich palikowanie, przycinanie.

Do 2021 roku fundacja regularnie co kilka lat dosadzała nowe drzewka, innych odmian. W 2021 roku, z uwagi na epidemię, w imieniu Fundacji Sakura sześć kolejnych sadzonek posadzili pracownicy Zarządu Zieleni. W ten sposób w warszawskim parku powstało unikalne miejsce, przyciągające uwagę spacerujących mieszkańców i mieszkanki Warszawy oraz turystów. Sakura Park, na zaproszenie fundacji, odwiedziła m.in. delegacja ambasady Japonii oraz Japan Cherry Blossoms Association. Towarzyszyła im Tatsumi Yuki, 27. Sakura Queen. Sakura Queen jest wybierana co dwa lata, a jej rola polega przede wszystkim na promowanie sakury w Japonii.

W wyniku takich porozumień, jak z Fundacją Sakura w przestrzeni miejskiej pojawiają się nie tylko nowe rośliny, ale także miejsca i urządzenia służące miejskim zwierzętom, np. ptakom. Przykładem może być współpraca między Zarządciem Zieleni a Fundacją Noga w Łapę.

Fundacja Noga w Łapę powstała w 2010 roku. Gromadzi osoby, którym bliskie są sprawy zwierząt i przyrody, szczególnie dzikich miejskich ptaków.

Działający w ramach fundacji Ptasi Patrol przez cały rok podejmuje na budowach trudne interwencje w obronie ptaków i nietoperzy. Wsparcie ze strony Biura Ochrony Środowiska znacznie ułatwia takie działania – oficjalne, urzędowe pismo popierające interwencje sprawia, że działaczki Patrolu są poważnie traktowane przez inwestorów i wykonawców.

Działania interwencyjne i edukacyjne fundacji przyczyniły się do **sformułowania wytycznych** wiceprezydenta m. st. Warszawy dla dzielnicowych wydziałów architektury, zobowiązujących do wykonywania

ekspertyz przyrodniczych przed remontami budynków. Mają one na celu ochronę życia i siedlisk ptaków oraz nietoperzy. Dokument ten znacząco wpłynął na poprawę ochrony zwierząt bytujących w warszawskich budynkach. Od tamtej pory na licznych budynkach w Warszawie pojawiły się tysiące skrzynek lęgowych i schronów.

Jako członkini Branżowej Komisji Dialogu Społecznego przy Biurze Ochrony Środowiska fundacja inicjuje również inne działania wzmacniające ochronę dzikiej przyrody. Doprowadziła między innymi do zabezpieczenia siedlisko wróbli na skwerze przy stacji metra Ratusz Arsenal. Gdy Miasto przystąpiło do prac na tym terenie, Fundacja Noga w Łapę, z poparciem BKDS ds. ochrony środowiska, wystąpiła do Zarządu Zieleni z wnioskiem o takie przeprowadzenie tej inwestycji, które uwzględni dobrostan wróbli zamieszkujących rosnące tam zarośla.

Wniosek, poparty także przez Biuro Ochrony Środowiska, przygotowany został we współpracy z ekspertami znającymi zwyczaje wróbli i składał się *de facto* z postulatów, czego nie należy robić na skwerze. Zarząd Zieleni od początku zakładał, że zakrzaczenie, które stanowi siedlisko ptaków, nie zostanie wycięte, ale przystał także na mniej oczywiste prośby, jak np. odejście od prac pielęgnacyjnych czy zachowanie naturalnego podłoża (aby wróble mogły zażywać piaskowych kąpiel). Zaakceptowano także sugestię współpracującego z fundacją ornitologa, aby w pobliżu zarośli ustawić kamienne poidło dla ptaków jako uzupełnienie ekosystemu. W ten sposób na skwerze przy metrze Ratusz Arsenal pojawił się wodopój, z którego korzystają nie tylko wróble. A ponieważ inwestycja ta zbiegła się z pracami Zarządu Zieleni nad Systemem Oznaczeń Terenowych, więc przy okazji fundacja została poproszona

o pomoc w przygotowaniu treści na tabliczki informacyjne, które pojawiły się na terenie skweru. Można się z nich na przykład dowiedzieć, że pobliskie zarośla są siedliskiem wróbla, a gniazdują one w szczelinach budynków, że ptaków nie należy dokarmiać pieczywem i resztkami, ale można, a nawet trzeba zadbać o uzupełnianie wody w poidle. Wolontariuszki fundacji uczestniczyły również w opracowaniu tabliczek znajdujących się nad Kanałem Wystawowym i na Kamionkowskich Błoniach Elekcyjnych.

NA RZECZ SPORTU

Organizacji zajmujących się sportem jest w Polsce najwięcej. Również w Warszawie ta część III sektora jest silnie reprezentowana. Do aktywności fizycznej warszawiaków zapraszają jednak także takie stowarzyszenia i fundacje, które na co dzień zajmują się zupełnie innymi dziedzinami. I jedne i drugie mogą liczyć na pozafinansowe wsparcie miejskich instytucji, w tym na przykład miejskich ośrodków sportu.

Akademicki Związek Sportowy (AZS) to jedna z wielu stołecznych organizacji, których misją jest propagowanie aktywności fizycznej wśród mieszkańców i mieszanek Warszawy. Świetną do tego okazją jest organizowany co roku we wrześniu Międzynarodowy Dzień Sportu Akademickiego.

Ogłoszony przez UNESCO Międzynarodowy Dzień Sportu Akademickiego obchodzony jest 20 września. Międzynarodowa Federacja Sportu Studenckiego zachęca do uroczystych, sportowych obchodów tego dnia na całym świecie.

Na apel ten od kilku lat aktywnie odpowiada warszawski oddział Akademickiego Związku Sportowego. W 2019 i 2022 roku 20 września w centrum Warszawy pojawiały się miasteczka sportowe. Dzięki wsparciu Biura Sportu i Rekreacji m.st. Warszawy organizacja mogła **bezpłatnie skorzystać z przestrzeni** w Pasażu Wiecha, przed pawilonem ZODIAK oraz przed Pałacem Kultury i Nauki.

Mieszkańcy i mieszkanki Warszawy, którzy pojawiali się w tych miejscach mogli nie tylko przyglądać się sportowym pokazom (np. jazdy figurowej na wrotkach i karate), ale także spróbować swoich sił, np. podczas zajęć fitnessu, zumbi, w grze w badmintona czy szachy. Do dyspozycji uczestników imprez był także ergometr wioślarski, drążki do podciągania, rower stacjonarny, stoły do tenisa.

Zmaganiom sportowym towarzyszyła akcja „Recepta na zdrowie”, w ramach której lekarze zachęcali do aktywności fizycznej jako najlepszego sposobu na zapobieganie chorobom i polepszenie jakości życia. Można było się także spotkać z trenerami i zawodnikami stołecznych klubów AZS.

Imprezy sportowe organizowane dla mieszkańców i mieszkanki Warszawy to dla wielu organizacji, które na co dzień realizują poza sportowe misje, dobry sposób na integrację odbiorców ich działań, zaprezentowanie tych działań innym osobom, pozyskanie funduszy i po prostu dobrą, wspólną zabawę. Wsparcie w tym znajdują między innymi w miejskich ośrodkach sportu.

Stowarzyszenie Serduszko dla Dzieci działa na Pradze Północ w ramach Lokalnego Systemu Wsparcia (LSW). LSW to dziesiątki różnego rodzaju działań podejmowanych po to, aby wyrównać szanse najmłodszych i trochę starszych mieszkańców i mieszkanki rewitalizowanych dzielnic Warszawy. Z zajęć, warsztatów i porad korzystać mogą rodziny z dziećmi w wieku od 0-6 lat, dzieci i młodzież w wieku od 6-18 lat oraz młodzi dorośli w wieku od 15-26 lat. Dla każdej z tych grup przygotowana jest dostosowana do ich potrzeb oferta.

Stowarzyszenie Serduszko dla Dzieci realizuje tę koncepcję między innymi w prowadzonej przy ul. Szwedzkiej świetlicy Nasz Klub – Klub Przyjazny Rodzinom. W godzinach przedpołudniowych młode matki mogą tu przyjść ze swoimi maluszkami, spotkać się z innymi kobietami, skorzystać z zajęć kreatywnych dla swoich pociech lub ze specjalistycznych porad np. logopedy. Po południu świetlica jest otwarta dla dzieci szkolnych. Mają tu zagwarantowaną pomoc w odrabianiu lekcji, ale też możliwość ciekawego spędzenia wolnego

czasu. Stowarzyszenie ma także ofertę dla młodzieży, która szuka swego miejsca w życiu. Zadania te są realizowane przede wszystkim dzięki dotacjom miejskim i darowiznom, ale organizacja angażuje się także w pozafinansowe formy współpracy z Miastem.

Jednym z przykładów takiego działania jest turniej piłkarski dla dzieci z placówek wsparcia dziennego – Serduszko Cup.

Impreza, organizowana od 2015 r. we współpracy z Dzielnicowym Ośrodkiem Sportu i Rekreacji Praga Północ (DOSiR), cieszy się wielką popularnością zarówno wśród dzieci, jak i pozostałych mieszkańców dzielnicy. Do pandemii turnieje odbywały się dwa razy do roku. Obecnie to sportowe wydarzenie organizowane jest raz – w czerwcu.

DOSiR na potrzeby turnieju **udostępnia organizacji swój obiekt** – stadion ze sztuczną trawą przy ul. Kawęczyńskiej. Uczestnicy rozgrywek mogą także korzystać z zaplecza, np. szatni.

Pracownicy ośrodka wraz z wolontariuszami, których rekrutuje stowarzyszenie, zapewniają **obsługę techniczną** wydarzenia, w tym ustawianie stołów i namiotów, w których mają miejsce około turniejowe atrakcje, wywieszanie banerów na płocie itp. DOSiR bierze na siebie również **zaplanowanie przebiegu turnieju**: ustalenie harmonogramu i systemu rozgrywek, ułożenie tabeli.

Stowarzyszenie odpowiada za organizację i oprawę całego wydarzenia. Korzysta przy tym z pomocy licznych wolontariuszy, których pozyskuje za pośrednictwem portalu ochotnicy.waw.pl.

Każdy turniej kończy się meczem pokazowym Urzędnicy – Organizacje Pozarządowe i Przyjaciele Serduszka. Na murawę wybiegają wtedy między innymi burmistrz dzielnicy, wiceprezydent Warszawy, stołeczni radni, a nawet posłowie.

Stowarzyszenie Terapeutów to organizacja, która skupia psychologów, psychoterapeutów i pedagogów specjalnych. Prowadzi w Warszawie dwa ośrodki dla dorosłych osób z autyzmem, niepełnosprawnością intelektualną i dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz integracyjny punkt przedszkolny. Dwa razy do roku – zimą i wiosną – stowarzyszenie organizuje biegi charytatywne. Środki pozyskiwane podczas biegu przekazywane są na realizację celów statutowych. Na przykład w 2023 roku z zebranych pieniędzy współfinansowano organizację grup wsparcia dla dzieci i młodzieży, a w następane wakacje (lato 2024) środki te zasilą budżet organizacji turnusów terapeutycznych dla młodzieży.

Bieg zimowy odbywa się w Łazienkach Królewskich. W 2023 roku organizację grudniowego wydarzenia wsparło Warszawskie Centrum Sportu Młodzieżowego „Agrykola”: **bezpłatnie udostępniając swój teren** oraz pozwalając na **wywieszenie banerów** reklamowych na ogrodzeniu ośrodka.

Beata Ponikiewska ze Stowarzyszenia Terapeutów przyznaje, że w otwarciu bram „Agrykoli” pomógł **patronat Prezydenta m.st. Warszawy** nad organizowanym biegiem. Potwierdzają to także pracownicy Centrum, dla których jest to ważny fakt, wpływający na decyzje o bezpłatnym wsparciu wydarzenia. Istotny jest także charytatywny cel imprezy.

Patronat Prezydenta m.st. Warszawy

Prezydent m.st. Warszawy obejmuje swym patronatem około 500 wydarzeń rocznie. Wiele z nich organizowanych jest przez stołeczne fundacje i stowarzyszenia.

Aby uzyskać patronat, należy przesłać wniosek do Gabinetu Prezydenta. Nie ma jednolitego formularza. We wniosku należy opisać

przedsięwzięcie, nad którym chcemy uzyskać patronat, przedstawić organizatorów, pochwalić się wcześniejszymi doświadczeniami. Jest to ważne, ponieważ informacje zawarte we wniosku będą podstawą do wydania opinii.

Opinia jest wydawana przez biura Urzędu m.st. Warszawy: w zależności od tematu, którego dotyczy wydarzenie – wniosek trafia do odpowiedniego biura merytorycznego. Pracownicy biur oceniają wniosek, weryfikują także informacje o organizatorach. Ich opinia jest z powrotem przesyłana do Gabinetu Prezydenta, gdzie zapada ostateczna decyzja.

Promowane są imprezy:

- dostępne jak największej grupie mieszkańców i mieszkanki Warszawy,
- nieodpłatne,
- prezentujące pozytywne wartości,
- niekomercyjne,
- dofinansowane przez Urząd m.st. Warszawy.

Nie mogą to być wydarzenia, które zobowiązują Prezydenta m.st. Warszawy do udziału w nich.

Organizacje, które otrzymają patronat Prezydenta nad swoimi wydarzeniami – mogą w materiałach promocyjnych zamieszczać informację o tym oraz oficjalne logo Miasta.

Patronat Prezydenta m.st. Warszawy podnosi prestiż wydarzenia, ale wiąże się także z wymiernymi korzyściami. Ułatwia na przykład kontakty z potencjalnymi sponsorami lub pomaga w otrzymaniu zniżek przy wynajmie miejskich przestrzeni lub terenów.

NA RZECZ SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ

Organizacje pozarządowe, prowadząc swoje działania, szukają wsparcia różnych partnerów. Wśród jednostek miejskich, jednymi z bardziej gotowych wchodzić we współpracę z organizacjami są domy kultury. Propozycje fundacji i stowarzyszeń są dobrym uzupełnieniem ich oferty skierowanej do lokalnych społeczności.

W Warszawie działa 26 domów kultury i około 2000 organizacji pozarządowych zajmujących się kulturą. W 2018 roku, z inicjatywy Warszawskiej Rady Działalności Pożytku Publicznego powstał Kodeks dobrych praktyk współpracy warszawskich domów kultury z organizacjami pozarządowymi.

W Kodeksie współpraca między domami kultury i organizacjami pozarządowymi rozumiana jest szeroko: wykracza poza zasady udostępniania przestrzeni i stawia na budowanie relacji o charakterze partnerskim. Obejmuje takie obszary, jak: rozwój i upowszechnianie twórczości, edukację kulturalną, rozwój kompetencji społeczno-kulturalnych warszawiaków. Ale współpraca możliwa jest także przy realizacji przedsięwzięć dotyczących działań społecznych, edukacyjnych i innych wzmacniających lokalne społeczności, stwarzających okazje do wspólnego działania mieszkańców sąsiedztwa, dzielnicy, miasta. Współpraca domów kultury i organizacji pozarządowych może przybierać takie formy jak **partnerstwa, udostępnianie zasobów** i zakup usług. Współpraca może się odbywać na zasadach pozafinansowych, jak i finansowych, a wszystko zależy od możliwości i potrzeb obu stron.

Kodeks ma charakter rekomendacji. Nie jest dokumentem zobowiązującym domy kultury do stosowania jego zapisów. Jednak wiele placówek podejmuje współpracę z organizacjami, opierając się właśnie na tych wskazaniach.

Dom Kultury Dorożkarnia na warszawskich Siekierkach sam „wyrósł” z organizacji pozarządowej, więc współpraca z fundacjami i stowarzyszeniami jest dość naturalnym wyborem.

Organizacje pozarządowe są obecne zarówno w ofercie Dorożkarni kierowanej do mieszkanki i mieszkańców Siekierki, jak i mogą one korzystać z zasobów domu kultury realizując swoje działania.

Jednym ze stałych elementów oferty Dorożkarni są śniadania sąsiedzkie. Spotkania przy wspólnym stole – zastawionym potrawami przyniesionymi przez samych uczestników – służą nawiązywaniu relacji z najbliższymi sąsiadami. Jest to także okazja, by poznać problemy innych mieszkańców Warszawy: osób w kryzysie bezdomności lub tych, którzy przybyli do naszego miasta z innych krajów. O tych sprawach opowiadają zapraszani na śniadania przedstawiciele organizacji pozarządowych. Mieszkańcy Siekierki mieli więc okazję posłuchać o tym, co robi Amnesty International, Fundacja Ocalenie czy Fundacja Afryka Inaczej. A Fundacja im. prof. Geremka wyjaśniała, czym są fakenewsy i jak nie poddawać się dezinformacji.

Organizacją, z którą Dom Kultury Dorożkarnia współpracuje systematycznie jest Fundacja Bo Warto.

Fundacja, Dorożkarnia i kilkanaście innych podmiotów (m.in. szkoły, przedszkola, klub sportowy, parafia, rada osiedla, właściciele sklepów i lokalnych przedsiębiorstw) tworzą **partnerstwo** Siekierki reAKTYWACJA.

– Nie mamy spisanej jednej, wspólnej umowy, a jedynie niezbędne, akcyjne porozumienia – przyznaje Renata Wardecka, prezeska Fundacji Bo Warto. – Moim zdaniem w działaniach na rzecz integracji i lokalności powinno być możliwie jak najmniej formalności.

Jak się wydaje, taka formuła dobrze się sprawdza. Mimo braku urzędowych ram, partnerstwo jest organizatorem wielu wydarzeń angażujących mieszkanki i mieszkańców Siekierek, w tym cyklicznych festynów: Majówki, Czerwcówki i Święta Siekierek.

To ostatnie odbywa się już od 13 lat, zawsze w drugą niedzielę września. Partnerzy wspólnie ustalają, jaki będzie przebieg wydarzenia, co każdy z nich może wnieść, aby było ono atrakcyjne dla uczestników i uczestniczek. Fundacja i dom kultury organizują m.in. animacje, spotkania i koncerty dla starszych sąsiadów. Okoliczni przedsiębiorcy fundują na przykład chleb, ciasta, bigos lub mięso na grilla, którymi są częstowani uczestnicy Święta. Partnerzy wspólnie promują wydarzenie w mediach społecznościowych i lokalnej przestrzeni. Przygotowują jeden plakat informacyjny, a także konkursowe nagrody dla uczestników gier i zabaw.

– Nasze spotkania w czasie przygotowań do Święta Siekierek lub innych wydarzeń plenerowych mają nie tylko wymiar organizacyjny, ale są dla naszego partnerstwa także okazją do wymiany doświadczeń i porozmawiania o problemach. To także buduje i umacnia nasze relacje – mówi Renata Wardecka z Fundacji Bo Warto.

Na pozafinansową współpracę z organizacjami pozarządowymi jest otwarty także inny ośrodek kultury – Wolskie Centrum Kultury. Tutaj również rekomendacje zawarte w Kodeksie dobrych praktyk są wprowadzane w życie.

Organizacje pozarządowe mogą liczyć na wsparcie Wolskiego Centrum Kultury (WCK) w trojaki sposób.

Najbardziej podstawowy to **udostępnianie zasobów** – czyli przede wszystkim przestrzeni, którą dysponuje Centrum, ale także sprzętów

i urządzeń (oświetlenia, nagłośnienia), potrzebnych do „obsługi” tej przestrzeni. Stowarzyszenia i fundacje mogą więc organizować w salach WCK spotkania, a także prowadzić działania artystyczne, korzystając z sali widowiskowej.

Z organizacjami podpisywane jest jedynie proste porozumienie, którego wzór można znaleźć na stronie internetowej Centrum.

Partnerstwa to drugi sposób, w jaki Wolskie Centrum Kultury pozafinansowo współpracuje z organizacjami. Obecnie WCK współtworzy dwa: Partnerstwo Lokalne Ulrychów Mieszkańców oraz Przepis na Muranów. Partnerstwa mogą liczyć na wsparcie WCK w sprawach formalnych i administracyjnych (np. gdy potrzebna jest osobowość prawna), ale także w wielu innych, bardziej bezpośrednich działaniach.

Ostatnio jednak dynamicznie rozwija się trzecia forma współpracy z organizacjami pozarządowymi, mająca bardziej sprofilowany charakter. Są to różnorakie **działania podejmowane przez organizacje w przestrzeni Współdzielni**.

Współdzielnik to miejsce znajdujące się w centrum handlowym Wola Park, ale koordynowane przez Wolskie Centrum Kultury. Działania Współdzielni są skoncentrowane wokół ekonomii obiegu zamkniętego i współdzielenia. Skupienie na określonym temacie przyciąga do tego miejsca organizacje, które do tej pory nawet nie myślały, że centrum kultury może być dla nich przyjazną przestrzenią i partnerem. Pojawia się coraz więcej stowarzyszeń i fundacji, działających w obszarze ekologii i ekonomii cyrkularnej, które zainteresowane są zorganizowaniem we Współdzielni warsztatów lub innego rodzaju spotkań dla mieszkańców Woli i całej Warszawy.

Dojście do porozumienia odbywa się bez mnożenia procedur: proces decyzyjny jest prosty i zależy w dużej mierze od dostępnych terminów.

Współdzielnik działa na zasadzie Miejsca Aktywności Lokalnej. Podobnie, jak jeszcze dwa inne miejsca: Klubokawiarnia oraz Wolska Mozaika, również pod auspicjami Wolskiego Centrum Kultury. MAL-e prowadzone przez WCK to jeszcze jeden przykład, że centrum nie ogranicza swojej oferty tylko do działań artystycznych. Jest otwarte na współpracę z organizacjami prowadzącymi działania także w innych obszarach.

Z przestrzeni zarządzanych przez WCK mogą skorzystać zarówno organizacje, które nie mają swoich siedzib, jak i te, które poszukują przestrzeni alternatywnych. Wolska Mozaika stała się na przykład miejscem, z którego korzystają organizacje zajmujące się osobami w kryzysach zdrowia psychicznego. MAL jest dla nich przestrzenią na tyle bezpieczną, że chętnie organizują tutaj spotkania dla swych podopiecznych, aby mogli oni wyjść ze swych domów i znaleźć się w przyjaznym miejscu publicznym.

NA RZECZ POWSTAŃCÓW

Stałym punktem rocznego kalendarza stołecznych wydarzeń i uroczystości są obchody kolejnych rocznic Powstania Warszawskiego. A stałym elementem tych obchodów – oprócz oczywistej obecności powstańców i powstańczyń – jest służba organizacji harcerskich. To także przykład pozafinansowej współpracy Miasta i organizacji pozarządowych.

Trudno sobie wyobrazić uroczystości na Powązkach, pod Pomnikiem Powstania Warszawskiego, czy w wielu innych miejscach upamiętniających walki powstańcze bez udziału harcerzy i harcerek z różnych organizacji harcerskich, które działają w Warszawie. Młodzi ludzie ze Związku Harcerstwa Polskiego, Związku Harcerstwa Rzeczypospolitej, Stowarzyszenia Harcerskiego oraz Stowarzyszenia Harcerstwa Katolickiego „Zawisza” Federacja Skautingu Europejskiego od lat wspierają władze miasta w sprawnym, bezpiecznym i godnym uczczeniu sierpniowych wydarzeń.

Obecność młodzieży w harcerskich mundurkach jest bardzo ważna dla tych, którzy brali udział w powstańczym zrywie 1944 roku. W czasie rozmów, które odbywają się w ramach przygotowań do rocznicowych obchodów, urzędnicy Gabinetu Prezydenta m.st. Warszawy zawsze są pytani przez powstańców i powstańczyń o udział harcerzy: zależy im, aby młodzież była nie tylko obecna, ale także widoczna oraz aby brała czynny udział w uroczystościach. I tak się dzieje.

Przedstawiciele władz organizacji harcerskich są zapraszani do udziału w organizowanych uroczystościach, ale to nie jedyna forma w jakiej biorą udział w tych obchodach.

Harcerze i harcerki pełnią warty honorowe w miejscach pamięci powstańczej, towarzyszą delegacjom składającym kwiaty pod pomnikami upamiętniającymi Powstanie, rozdają wodę uczestnikom i uczestniczkom uroczystości, a przede wszystkim opiekują się

powstańcami i powstańczyniami oraz innymi osobami biorącymi udział w obchodach: doprowadzają ich do miejsc, gdzie odbywają się uroczystości, udzielają informacji.

Całe obchody, w tym również służba harcerzy, są dokładnie planowane. Przygotowania do uroczystości trwają kilka miesięcy. W spotkaniach koordynacyjnych biorą udział również przedstawiciele i przedstawicielki organizacji harcerskich.

Z przyjemnością bierzemy udział zarówno w przygotowaniach, jak i potem w samych uroczystościach. Misją harcerstwa jest wychować młodych obywateli, abyśmy umieli być na co dzień tu i teraz w lokalnej społeczności. Trudno o ten związek z lokalnością bez znajomości historii. To jest ważne nie tylko 1 sierpnia. Nigdy nie mamy problemu, aby znaleźć chętnych do służby w czasie obchodów rocznicy Powstania Warszawskiego.

Katarzyna Karolak – komendantka Chorągwi Mazowieckiej ZHP

Udział w obchodach jest zwieńczeniem całorocznej pracy harcerskiej. Do tej służby zgłaszają się dzieci i młodzież, którzy dobrze wiedzą, co się wydarzyło w 1944 roku. Wiedzą także, jak mogą być pomocni i jak mogą się włączać w uroczystości.

Urzędniczki Gabinetu Prezydenta, które odpowiadają za organizację obchodów rocznicowych, podkreślają, że obecność harcerzy i harcerek podczas uroczystości jest nie do przecenienia: ze względów organizacyjnych, ale przede wszystkim dlatego, że powstańcy i powstańczynie mogą się spotkać z otwartymi młodymi ludźmi, gotowymi do służby i zainteresowanymi historią, szczególnie tą powstańczą.

NA RZECZ ZDROWIA

Współpraca pozafinansowa to również partnerstwo. Niekoniecznie to formalne, z umowami i podpisami. To bardziej świadomość, że urząd i organizacje mogą na siebie liczyć w chwilach szczególnie wymagających zaangażowania.

Biuro Polityki Zdrowotnej chętnie współpracuje z organizacjami pozarządowymi, które realizują zadania z zakresu zdrowia – począwszy od udziału w akcjach profilaktycznych, promocyjnych i edukacyjnych aż po prowadzenie hospicjów. Jednak nie wszystkie kontakty z organizacjami opierają się na współpracy finansowej i realizacji zadań publicznych. Dobre relacje między Biurem a organizacjami to podstawa do wzajemnej pomocy w różnych sytuacjach. Na przykład tych nieprzewidzianych i nagłych.

NGO-sy są dla nas olbrzymim wsparciem, przede wszystkim w sytuacjach dużego zagrożenia lub konieczności natychmiastowych działań. Zawsze stawiają się do pracy.

Olga Pilarska-Siennicka – p.o. dyrektora Biura Polityki Zdrowotnej

W ostatnich latach sytuacji, które wymagałyby szybkiej reakcji i fachowej pomocy było sporo. Przede wszystkim po wybuchu wojny w Ukrainie. Tworzenie i obsługa punktów pomocy (także medycznej) dla uchodźczyń i uchodźców na warszawskich dworcach i w miejscach pobytowych – nie udałooby się tak szybko tego zorganizować, gdyby do służby nie stawili się ratownicy i ratowniczkę z organizacji społecznych: Związku Harcerstwa Polskiego, Związku Harcerstwa Rzeczypospolitej, Polskiego Czerwonego Krzyża czy Fundacji Pomoc Maltańska. NGO-sy wsparły Miasto zarówno osobowo, jak i zapewniając w pierwszych dniach wojny środki opatrunkowe i leki.

Jednak stołeczne stowarzyszenia i fundacje współpracują z Miastem nie tylko w tak kryzysowych sytuacjach.

Zespoły harcerskich ratowników regularnie zgłaszają się do obsługi ważnych miejskich wydarzeń, np. obchodów kolejnych rocznic wybuchu Powstania Warszawskiego. Obecność wielu starszych osób na tych wydarzeniach wymaga zapewnienia odpowiedniej obstawy medycznej. Podobnie jest przy innych okazjach: wydarzeniach państwowych, które odbywają się w stolicy, a także kościelnych – podczas pielgrzymek papieży. Gdy Jan Paweł II i Benedykt XVI odwiedzali Warszawę, harcerze byli na miejscu, gotowi do służby.

Harcerska Grupa Ratownicza „Bemowo” zabezpiecza obchody rocznic Powstania Warszawskiego od 2005 roku. W Grupie, liczącej obecnie 16 osób, działają ratownicy po kursie kwalifikowanej pierwszej pomocy, pielęgniarki, położne, a także zawodowi ratownicy medyczni.

– Zazwyczaj przed większymi miejskimi wydarzeniami dostajemy z Biura Polityki Zdrowotnej telefon z pytaniem, czy możemy wysłać ratowników – mówi hm. Marcin Bartosiewicz, szef Grupy i dodaje, że w większości przypadków stawiają się na służbę.

W czasie miejskich wydarzeń służbę mogą pełnić tylko osoby pełnoletnie. Do Grupy zgłasza się wiele osób chętnych do pomocy, także te, które nie mają ukończonych 18 lat. Trafiają one do klubu, gdzie się szkolą. Czasem, razem z Grupą, biorą udział w miejskich wydarzeniach i pomagają ratownikom jako wolontariusze. W ten sposób zdobywają doświadczenie, które może im się przydać w przyszłości. Chociaż prawdziwe „akcje” zdarzają się rzadko.

– Podczas rocznicowych obchodów nie ma zbyt wiele interwencji. Więcej zdarza się przy okazji wydarzeń sportowych, np. biegów czy maratonów. Cieszymy się, że nie mamy zbyt dużo pracy. Na tym polega nasza służba: jesteśmy na miejscu na wszelki wypadek, gdyby coś się zdarzyło – przyznaje hm. Bartosiewicz.

Harcerze ratownicy stanowią wsparcie dla ratowników ze służby zdrowia. Podobnie jak inne służby są zaznajomieni z procedurami, uczestniczą w odprawach, mają kontakt z koordynatorami i są z nimi w stałej łączności.

– Bardzo cenimy sobie współpracę z Biurem Polityki Zdrowotnej nie tylko dlatego, że mamy możliwość udziału w tylu ważnych wydarzeniach, ale także dlatego, że dzięki temu mamy kontakty i współpracujemy z zawodowymi ratownikami – mówi Marcin Bartosiewicz.

Środowisko organizacji pozarządowych zajmujących się zdrowiem, profilaktyką chorób czy edukacją zdrowotną jest dość dobrze znane urzędnikom i urzędniczkom Biura Polityki Zdrowotnej, dlatego gdy NGO-sy zwracają się z prośbą o wsparcie – zazwyczaj dość szybko otrzymują to, czego potrzebują.

Staramy się być drogowskazem. Nie mówimy, że się nie da, tylko pokazujemy możliwości. Jesteśmy otwarci na współpracę, ponieważ zarówno organizacje potrzebują nas, jak i my potrzebujemy organizacji.

Olga Pilarska-Siennicka – p.o. dyrektora Biura Polityki Zdrowotnej

Fundacja Kulawa Warszawa od 2019 roku realizuje projekt Dostępna ginekologia, który ma poprawić dostępność usług ginekologicznych dla kobiet z niepełnosprawnościami. M. st. Warszawa z dużym zainteresowaniem przyglądało się temu projektowi.

Dzięki raportowi „Przychodzi baba do lekarza – dostępne usługi ginekologiczne dla kobiet z niepełnosprawnościami”, Biuro Polityki

Zdrowotnej podjęto działania, które sprawiły, że w dwóch miejskich szpitalach powstały programy dostępnych usług ginekologicznych dla kobiet z niepełnosprawnościami.

Jednym z elementów projektu była konferencja, podczas której prezentowano wyniki badań oraz rezultaty podejmowanych działań. Biuro Polityki Zdrowotnej było partnerem tego wydarzenia i zaoferowało **pomoc w zorganizowaniu miejsca na konferencję**.

– Konferencja odbyła się w Centrum Kreatywności Targowa, gdzie Miasto ma zarezerwowaną „pulę” na organizowanie wydarzeń. Biuro Polityki Zdrowotnej odstąpiło nam swoje miejsce – mówi Katarzyna Cimoch z Fundacji Kulawa Warszawa. – To była dla nas znacząca pomoc. Po pierwsze dlatego, że w Warszawie nie łatwo jest o miejsce konferencyjne w pełni dostępne, a Centrum na Targowej takie jest, a po drugie – ze względu na koszty. Wynajęcie takiej przestrzeni na całodniowe wydarzenie to spory wydatek.

Swój wkład w promocję i profilaktykę chorób w Warszawie ma także Branżowa Komisja Dialogu Społecznego, działająca przy Biurze Polityki Zdrowotnej. Przedstawiciele kilkunastu organizacji pozarządowych skupionych w komisji nie mogą się pochwalić spektakularnymi sukcesami, ale podkreślają wartość płynącą z regularnych spotkań.

– Mamy bardzo fajną współpracę między organizacjami, ale też z urzędniczkami – mówi Barbara Cytrynowska ze Stowarzyszenia Amazonek „Żonkil Warszawa”, przewodnicząca BKDS przy Biurze Polityki Zdrowotnej. Podkreśla przy tym, że na każdym spotkaniu komisji jest naczelniczka Wydziału, przychodzi także dyrektorka Biura. – Możemy sobie porównać perspektywy, dostajemy informacje o możliwościach finansowych Biura, rozmawiamy o tym, co w danym

okresie się dzieje, na czym Miasto chce się skupić, jeśli chodzi o zdrowie mieszkańców i mieszkank, w czym możemy pomóc, w jakie akcje profilaktyczne czy informacyjne możemy się włączyć.

Organizacje uczestniczące w pracach BKDS otrzymały ze strony Biura **wsparcie informacyjne**, gdy został ogłoszony 3-letni konkurs na realizację zadań publicznych.

– Dostaliśmy wiele cennych wskazówek, jak wypełniać wnioski, na co zwrócić uwagę, czego nie robić – opowiada Barbara Cytrynowska.

Biuro włącza się także w akcje informacyjne podejmowane przez organizacje. Tak było np. we wrześniu 2023 roku podczas festynu z okazji Święta Woli na dawnym Kercelaku. Przedstawicielki Biura Polityki Zdrowotnej przyłączyły się do stoiska zorganizowanego przez Stowarzyszenie Amazonek „Żonkil Warszawa” i informowały o programach profilaktyki chorób realizowanych w stolicy. Informacje te cieszyły się dużym zainteresowaniem wśród uczestników i uczestniczek festynu.

Stołeczne Centrum

Wspierania Organizacji Pozarządowych

Stołeczne Centrum Wspierania Organizacji Pozarządowych (SCWO) powstało, aby pomóc warszawskim organizacjom pozarządowym lepiej i skuteczniej działać.

Historia SCWO sięga roku 2008. Wtedy stołeczne organizacje wspierające, współpracując, wymyśliły i zaproponowały Urzędowi m.st. Warszawy stworzenie kompleksowej oferty wsparcia dla organizacji społecznych z Warszawy.

W czasie swojej działalności SCWO zmieniało się, odpowiadając na wyzwania pojawiające się przed III sektorem. Jedno pozostało niezmiennie: Stołeczne Centrum Wspierania Organizacji Pozarządowych jest bezpłatną ofertą wsparcia dla stowarzyszeń i fundacji działających na rzecz mieszkańców i mieszkanki Warszawy. Podążamy za aktualnymi potrzebami organizacji, zmianami przepisów, nowymi wersjami dokumentów, wymaganiami i terminami obowiązującymi organizacje. Skutecznie wspieramy rozwój stowarzyszeń i fundacji oraz ich strategiczne myślenie i sprawne zarządzanie. Pomagamy małym i dużym, doświadczonym i tym, którzy stawiają pierwsze kroki w swej działalności.

Skorzystaj z naszej oferty!

Porady
i konsultacje

Szkolenia
i seminaria

Serwis
warszawa.ngo.pl

Obsługa generatora
wniosków Witekac

(22) 828 91 23

warszawa.ngo.pl

scwo@warszawa.ngo.pl